

УДК 368.86

Чередниченко Н.О.

Старший викладач кафедри

«Фінанси, банківська справа

та страхування», ЗНТУ

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ АВТОТРАНСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Страховий ринок в Україні розвивається і набирає потужностей. Це значно ускладнює роботу страховиків, викликає багато зловживань, які підривають довіру страхувальників. Також існує проблема, яка важлива в однаковій мірі для кожної страхової компанії, - це труднощі, які виникають у зв'язку з отриманням інформації, статистичних даних. Детальний аналіз транспортного страхування дає можливість усвідомити процес початку та становлення страхової діяльності, операцій зі страхування, первинних зародків страхового фонду, та, при необхідності створення конкурентоспроможного страхового ринку України. Досліджуючи законодавчу базу транспортного страхування, особливу увагу привертає той факт, що в більшості розвинутих країн світу законодавчі акти про обов'язкове страхування транспортних засобів ґрунтуються на конституційних правах громадян та на законодавчий захист життя та майнових прав від протиправних або інших дій третіх осіб. Завдяки цьому структура автотransпортного ринку є досить зрілою і диференційованою, що дає змогу відзначити процеси активної концентрації страхового капіталу й інтерналізації страхової справи.

Вплив світової фінансової кризи у другій половині 2008 року призвів до уповільнення темпів зростання основних показників діяльності вітчизняного ринку автотransпортного страхування [1, с 17]. На вітчизняному ринку автострахування в першій половині 2015 р. спостерігалися тенденції, характерні для фінансового сектора в цілому. Зниження рівня платоспроможності населення й довіри до фінансових установ призвели до суттєвого зменшення попиту на послуги з автострахування. Так, у 2016 році скорочення ринку автострахування складало близько 30% порівняно з 2015 роком. У 2015-2016 роках здійснено ряд заходів, спрямованих на якісне удосконалення системи обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, зокрема: скасування «короткострокових» полісів за договорами внутрішнього страхування для транспортних засобів, зареєстрованих в Україні та встановлення одного типу договору; запровадження системи моніторингу платоспроможності страховиків-членів МТСБУ; запровадження системи

спрощеної фіксації обставин ДТП із застосуванням «європротоколу» без участі працівників ДАІ. За даними Держфінпослуг, витрати автостраховиків постійно зростають, при цьому потік страхових премій знижується. За таких умов все більше страховиків стають неплатоспроможними і залишають цей ринок. Позитивну динаміку у цьому році продемонстрував ринок страхування цивільної відповідальності автовласників. Незважаючи на збитковість цього сегмента ринку, він залишається пріоритетним напрямом страхового бізнесу для компаній, оскільки дає змогу розширити коло своїх клієнтів [2].

Динаміка основних показників страхування автотранспорту – страхування наземного транспорту (КАСКО), страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами (ОСЦПВ) та за міжнародними договорами ("Зелена картка") – наведена в таблиці 1.

Таблиця 1 - Динаміка основних показників автострахування за 9 місяців 2016–2017 рр.

Показник Вид страхування	Валові страхові премії, млн. грн.		Валові страхові виплати, млн. грн.		Рівень валових страхових виплат, %		Темпи приросту, %	
	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	станом на 30.09.16	станом на 30.09.17	валові страхові премії	валові страхові виплати
	9 місяців 2017/ 9 місяців 2016							
Страхування наземного транспорту (КАСКО)	3 243,7	3 967,6	1 478,4	1 880,4	45,6	47,4	22,3	27,2
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ)	2 602,8	2 763,2	1 001,6	1 379,3	38,5	49,9	6,2	37,7
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка"	940,6	978,1	300,6	347,8	32,0	35,6	4,0	15,7
Всього	6 787,1	7 708,9	2 780,6	3 607,5	41,0	46,8	13,6	29,7

Згідно з даними таблиці 1, за 9 місяців 2017 року обсяг валових страхових премій з автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») збільшився на 13,6%, обсяг валових страхових виплат зріс на 29,7%. При

цьому частка валових страхових премій та валових страхових виплат страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) в автострахуванні становить 35,8% та 38,2% (відповідно).

Надходження валових страхових премій при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 9 місяців 2017 року збільшилося на 22,3% у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року і становило 3 967,6 млн. грн.; при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) обсяг валових страхових премій збільшився на 6,2% і становив 2 763,2 млн. грн.; при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" обсяг валових страхових премій збільшився на 4,0% і становив 978,1 млн. грн. Обсяг валових страхових виплат при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 9 місяців 2017 року становив 1 880,4 млн. грн., що на 27,2% більше, ніж за аналогічний період 2016 року; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) становив 1 379,3 млн. грн., що на 37,7% більше, ніж за аналогічний період 2016 року; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" становив 347,8 млн. грн., що на 15,7% більше, ніж за аналогічний період 2016 року.

Покращення ситуації на ринку автострахування можливе за рахунок реалізації низки заходів, спрямованих на усунення існуючих проблем. Першочерговим завданням для страховиків є усунення наслідків економічної та фінансової криз для недопущення зменшення платоспроможності страховиків та розгортання глибокої кризи страхового ринку.

Страховикам необхідно орієнтуватись на розширення спектра пропозицій для потенційних клієнтів, надавати комплексне обслуговування, залучати до співпраці банківські установи, що дозволить збільшити обсяги реалізації страхових продуктів. Крім позитивних зрушень для самої страхової компанії, реалізація таких заходів є підґрунтям для активізації інвестиційної діяльності страхових компаній для відновлення економіки нашої країни після кризи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корнилюк Р. Автострахування-2010: криза прозорості / Р. Корнилюк // Финансовые рынки и ценные бумаги. - 2010. - № 9. - С. 16-19.
2. Статистика страхового ринку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.forinsurer.com/stat
3. Сіліна Г.С. Ринок автострахування України: стан, проблеми розвитку та шляхи їх розв'язання в сучасних умовах // Вісник Дніпропетровського

університету. Серія «Економіка»: Збірник наукових праць. - Вип. 4(3) – Дніпропетровськ - 2010. – С. 49-54.